

စုမင်ဒူဂါဒေါဝီမွန်ကျောက်စာလေ့လာချက်

ဥမ္မာခင်*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် ဆရာကြီး ဒေါက်တာသန်းထွန်း စုဆောင်းတည်းဖြတ်ထားသော နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများစာအုပ်မှ ကျောက်စာတစ်ချပ်ကို လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသော ပုဂံခေတ်ကျောက်စာတစ်ချပ် ဖြစ်သည်။ အလှူမှတ်တမ်းတင် ကျောက်စာတစ်ချပ်လည်း ဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများမှ စကားလုံးအချို့နှင့် စာတမ်းရှင်၏ အယူအဆအရ ကွဲလွဲနေသော စကားလုံးအချို့ကို နှိုင်းယှဉ် တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ကျောက်စာကို အက္ခရာလှယ်ပြီး မြန်မာပြန်ထားပါသည်။

သော့ချက်စကားလုံးများ - အက္ခရာ၊ အကရာလှယ်၊ ကျောက်စာမင်ကူး၊ စပ်ထိုး

နိဒါန်း

ဤကျောက်စာသည် ဆရာကြီး ဒေါက်တာသန်းထွန်း စုဆောင်းတည်းဖြတ်ထားသော နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများစာအုပ်မှ ကျောက်စာတစ်ချပ် ဖြစ်သည်။ ဤကျောက်စာကို ပုဂံ၊ မြင်းကပါရွာအနီး ပုဂံကုန်းအမှတ် ၂၂၁၆ တွင် တွေ့ရပြီး ယခုအခါ အမျိုးသားပြတိုက်တွင် ရှိသည်။ စာတမ်းရှင်အနေဖြင့် နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများစာအုပ်မှ ကန်ကျက်ကလိည်သူကြီးကျောက်စာကို ရွေးချယ်၍ သုတေသနပြုခဲ့ခြင်းမှာ ထိုကျောက်စာသည် မွန်၊ ပါဠိ၊ မြန်မာ ဘာသာသုံးမျိုးဖြင့် ရေးထိုးထားသဖြင့် ထူးခြားသည်ဟု ယူဆ၍ လေ့လာရန် ရည်ရွယ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကျောက်စာကို လေ့လာရင်း အက္ခရာလှယ်ထားသော စကားလုံးအချို့ကို သံသယဝင်မိသဖြင့် မင်ကူးနှင့်တိုက်၍ စစ်ဆေးမိပါသည်။ ထိုအခါ ကျောက်စာမင်ကူးနှင့် အက္ခရာလှယ်ထားမှုအချို့ ကွဲလွဲနေသည်ကို တွေ့သည်။ ထိုအချက်ကို အခြေခံ၍ ဤစာတမ်းတွင် နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများစာအုပ်မှ စကားလုံးအချို့နှင့် စာတမ်းရှင်၏ ယူဆချက်အရ ကွဲလွဲနေသော စကားလုံးအချို့ကို တင်ပြထားပါသည်။ ကျောက်စာမင်ကူးကို ဖတ်ရှု၍ ကွဲလွဲနေသော စကားလုံးအချို့ကို မွန်ဘာသာစကား၊ မွန်သဒ္ဒါ၊ မွန်အဘိဓာန်များနှင့် ညှိနှိုင်းကိုးကား၍ တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* ဒေါက်တာ၊ ကထိက၊ မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်

၁။ ကျောက်စာအမည်

ဤကျောက်စာကို ဆရာကြီး ဒေါက်တာသန်းထွန်း စုဆောင်းတည်းဖြတ်ထားသော နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများစာအုပ်တွင် ကန်ကျက်ကလိည်သူကြီးကျောက်စာဟု အမည်ပေးထားသည်။ ကျောက်စာကို လေ့လာကြည့်သောအခါ ကျောက်စာတွင် အလှူမှတ်တမ်းနှစ်ခုကို မတူသော ဘာသာစကား သုံးမျိုးဖြင့် ရေးထိုးမှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရေးထိုးထားသော ခုနှစ်လည်း မတူပေ။ မူလထိုးကျောက်စာမှာ မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသော အလှူမှတ်တမ်းတင်ကျောက်စာ တစ်ချပ်ဖြစ်သည်။ ကျောက်စာတွင် မျက်နှာဘက်နှင့် ကျောဘက်ဟု နှစ်ဖက်ပါသည်ကို တွေ့ရသည်။ နှစ်ဖက်လုံးတွင် အလှူရှင်တစ်ဦးတည်းက သူ၏အလှူကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကျောက်စာ၏ ကျောဘက်နေရာလွတ်တွင် အခြားအလှူရှင်တစ်ဦးက သူ၏အလှူကို မြန်မာဘာသာဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးမှတ်တမ်းတင်ထားသော ကျောက်စာမှာ သက္ကရာဇ် ၄၉၁ တွင် ပြုခဲ့သော အလှူကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောက်စာ မျက်နှာဘက် ကြောင်းရေ ၁ - ၃ တွင် “ကာလံ သကရာဇံ ၄၉၁ ခေယံ ကာလံ သုသံ တိလီအံပေါယ် ဩတြိဘဝနာဒိတျပဝရေမ္မရာဇံ ကတ္တိက သံဝစ္ဆေရံ ၅ စိဝေက် ကိန္နုဇိသံ တေယံ” ဟု တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ကြောင်းရေ ၄-၅ တွင် “စုမင်ဒူဂီဒေဝီ မသူလံ လာရ်လိက် တွောအံ ရတနာ ဝေါအံ ဂိလေင် ခိုက် ဇယ် ကိလံ ဟန်ဂေါအံ ဇယ်” ဟုရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အဆုံးတွင် ပါဠိဘာသာဖြင့် ဆုတောင်းစာကို ရေးထိုးထားသည်။ မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသော အလှူမှတ်တမ်းမှာ သက္ကရာဇ် ၅၈၆ တွင် ပြုသောအလှူကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောက်စာကျောဘက် ကြောင်းရေ ၁၈- ၂၀ တွင် “သကရာဇံ ၅၈၆ ခု ကြဋ္ဌိက္ကသံဝစ္စိရနှစ် မွယ်တာလဆန် ၃ ရက် တနှင့်လာနိယံအာ ကန်ကျက်ကလိည်သူကြီး ပုရှာလှူသော” ဟု ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ သက္ကရာဇ် ၄၉၁ တွင် မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသော အလှူမှတ်တမ်းသည် မူလထိုး ကျောက်စာတစ်ချပ် ဖြစ်ပြီး ကျောဘက်မှ အလှူမှတ်တမ်းမှာ သက္ကရာဇ် ၅၈၆ တွင် ရေးထိုးသော စပ်ထိုးကျောက်စာတစ်ချပ် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စာတမ်းရှင် အနေဖြင့် ဤကျောက်စာ အမည်ကို မူလထိုးဖြစ်သော မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသော မျက်နှာဘက်မှ အလှူရှင်အမည်ကို အစွဲပြု၍ စုမင်ဒူဂီဒေဝီကျောက်စာဟု အမည်ပေးထားပါသည်။ ဆရာကြီး ဒေါက်တာသန်းထွန်းကမူ မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသော စပ်ထိုး ကျောက်စာမှ အလှူရှင်၏အမည်ကိုယူ၍ “ကန်ကျက် ကလိည်သူကြီးကျောက်စာ”ဟု အမည်ပေးထားခြင်း ဖြစ်မည်။

၂။ ကျောက်စာရေးထိုးသောခေတ်

ကျောက်စာ၏မျက်နှာဘက် ကြောင်းရေ (၁)တွင် “ကာလံ သကရာဇံ ၄၉၁ ခေတ် ကာလံ သွယ် တိလိအံပေါယ် ဩတြိဘဝနာဒိတျပဝရဓမ္မရာဇံ ကတ္တိက သံဝစ္ဆေရံ ၅ စိဝေကံ ကိန္နူ ဇိသံ တွေယ်” ဟု ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်စာရေးထိုးချိန်၊ အလှူပြုချိန်သည် သက္ကရာဇ် ၄၉၁ ခုနှစ် ဖြစ်သည်။ ဦးကုလားမဟာရာဇဝင်ကြီးတွင် ၄၅၀ မှ ၅၂၀ ထိသည် လည်းကောင်း၊ မှန်နန်းရာဇဝင်တွင် ၄၅၄ မှ ၅၂၉ ထိသည် လည်းကောင်း၊ ဇာတာတော်ပုံရာဇဝင်တွင် ၄၇၃ မှ ၅၂၉ ထိသည် လည်းကောင်း အလောင်းစည်သူမင်း နန်းတက်နှစ် ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဦးကုလားရာဇဝင်အရ ဖြစ်စေ၊ မှန်နန်းရာဇဝင်အရ ဖြစ်စေ၊ ဇာတာတော်ပုံရာဇဝင်အရဖြစ်စေ သက္ကရာဇ် ၄၉၁ သည် အလောင်းစည်သူမင်း လက်ထက်တွင်ဖြစ်၍ ဤကျောက်စာရေးထိုးချိန်သည် ပုဂံခေတ်၊ အလောင်းစည်သူမင်း လက်ထက်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ခေတ်ပြိုင်ကျောက်စာတစ်ချပ် ဖြစ်သည်။

၃။ ကျောက်စာပါအကြောင်းအရာ

ဤကျောက်စာသည် အလှူမှတ်တမ်းတင် ကျောက်စာတစ်ချပ် ဖြစ်သည်။ အလှူရှင်နှစ်ဦး၏ အလှူကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အလှူပြုချိန် မတူပေ။ အလှူရှင် ကန်ကျက်ကလိည်သူကြီးက သက္ကရာဇ် ၅၈၆ တွင် ပြုသောအလှူကို မူလထိုးကျောက်စာ၏ကျောက် လွတ်နေသောနေရာတွင် ဆက်၍ မှတ်တမ်းတင် ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၄၉၁ တွင် အလှူပြုသော အလှူရှင်မှာ ပုဂံမိဖုရား တစ်ပါးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရသည်။ အလှူရှင်သည် သူ၏ဂူတုရားတွင် လှူသော ကျွန်စာရင်းကို တိတိကျကျ မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်လှူရာတွင် ပုဂံခေတ် အလှူရှင်များ၏ထုံးစံ ကျွန်များကို ခွဲဝေလှူဒါန်းလေ့ ရှိသည့်အတိုင်း အလှူရှင်သည်လည်း သူလှူသောကျွန်များကို ဂူအတွက် လှူသော ကျွန်စာရင်း၊ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးရန်အတွက် လှူသော ကျွန်စာရင်း စသည်ဖြင့် ခွဲဝေလှူဒါန်းပြီး စာရင်းတိတိကျကျဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ကျောက်စာ ရေးထိုးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန် စာရင်းကို ဖော်ပြပြီးနောက် အလှူရှင်သည် သူ၏အရှင်သခင်များ ဖြစ်သော ကျန်စစ်သားမင်းကြီးနှင့် အလောင်းစည်သူမင်းကြီးတို့ကို ဆုတောင်း အမျှဝေ ထားသည်။ ထို့နောက်မှ အလှူရှင်သေပြီးနောက် ဖြစ်လိုသော ဆုတောင်းများကို ဖော်ပြထားသည်။ အလှူရှင်သည် မိမိအလှူကို မှတ်တမ်းတင်ရာတွင် ဆုတောင်း၊ အမျှဝေတို့ကို မွန်ဘာသာဖြင့်သာမက ပါဠိဘာသာဖြင့်ပါ ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

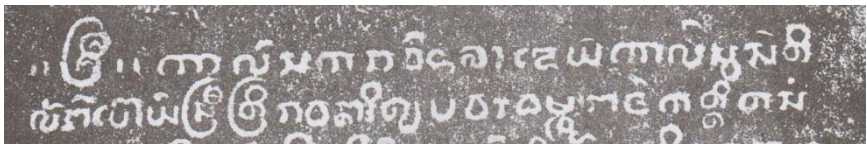
သက္ကရာဇ် ၅၈၆ တွင် လှူသော အလှူရှင် ကန်ကျက်ကလိည်သူကြီးကလည်း ဘုရားလှူသော ကျွန်စာရင်းကို မှတ်တမ်းအဖြစ် ရေးထိုးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကန်ကျက်ကလိည်သူကြီးကျောက်စာတွင် အလှူပြုချိန်နှင့် ကျွန်စာရင်းသာ ရေးထိုး ထားသည်။ ဆုတောင်း၊ ကျိန်စာ၊ အမျှဝေတို့ မပါပေ။ မူလ မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုး ထားသော ကျောက်စာ၏နေရာလွတ်တွင် စပ်ထိုးထားသော စပ်ထိုးကျောက်စာတစ်ချပ် ဖြစ်သည်။ မူရင်းကျောက်စာနှင့် ဆက်စပ်မှု မရှိပေ။

၄။ ဝေါဟာရလေ့လာချက်

ကျောက်စာသည် မျက်နှာဘက်နှင့် ကျောဘက်ဟု နှစ်မျက်နှာ ပါသည်။ မျက်နှာဘက်တွင် ၂၈ ကြောင်း၊ ကျောဘက်တွင် ၃၂ ကြောင်း ရေးထိုးထားသည်။ မျက်နှာဖက် ၂၈ ကြောင်းနှင့် ကျောဘက် ကြောင်းရေ ၁၇ ထိသည် သက္ကရာဇ် ၄၉၁ တွင် ပြုသော အလှူကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မျက်နှာဘက် ကြောင်းရေ ၁ မှ ၂၈ ထိနှင့် ကျောဘက် ကြောင်းရေ ၁ မှ ကြောင်းရေ ၁၄ ထိကို မွန်ဘာသာဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကြောင်းရေ ၁၅ မှ ၁၇ ထိကို ပါဠိဘာသာဖြင့်လည်းကောင်း ရေးထိုးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျန်ကြောင်းရေ ၁၈ မှ ၃၂ ထိသည် သက္ကရာဇ် ၅၈၆ တွင် အလှူပြုသော ကန်ကျက်ကလိည်သူကြီး၏ အလှူကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် မျက်နှာ ဘက် ကြောင်းရေ ၂၈ ကြောင်း မှ စကားလုံးများကို အဓိက လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ထို့နောက်မှ မျက်နှာဘက် ကြောင်းရေ ၂၈ ကြောင်းကို အက္ခရာလှယ်ပြီး ဘာသာပြန်ထားပါသည်။

၄.၁။ တိလိအ်

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
တိလိအ်	တိလိအ်	အရှင်	၁-၂၊ ကျော- ၁၊ ၂၊ ၃

တိလိအ် (ကရ ၁-၂)

တိလိအိ (ကရ ကျော ၁)

တိလိအိ = lord, owner^၁

“ဧည့် ကာလ် သွမ် တိလိအိပေါယ် ဩတြိဘဝနာဒိတျ ပဝရဓမ္မရာဇ်” (ကရ။ ၁-၂)

“ဧည့် ကာလ် သွမ် တိလိအိပေါယ် ဩတြိဘဝနာဒိတျ ပဝရဓမ္မရာဇ်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ငါတို့အရှင် ဩတြိဘဝနာဒိတျပဝရဓမ္မရာဇ်မင်း ချမ်းသာချိန်” (အဓိပ္ပာယ်)

“တိလိအိ ဧယ် သိင် ဩတြိဘဝနာဒိတျဓမ္မရာဇ် ကု တိလိအိ ဧယ် ပဝရဓမ္မရာဇာ” (ကရ။ ကျော၂-၄)

“တိလိအိ ဧယ် သွိုင် ဩတြိဘဝနာဒိတျဓမ္မရာဇ် ကု တိလိအိ ဧယ် ပဝရဓမ္မရာဇာ” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ငါတို့အရှင် ဩတြိဘဝနာဒိတျဓမ္မရာဇ်မင်းနှင့် ငါတို့အရှင် ပဝရ ဓမ္မရာဇ်မင်း” (အဓိပ္ပာယ်)

တိလိအိ ဟူသော စကားလုံးကို ဤကျောက်စာ၏မျက်နှာဘက် ကြောင်းရေ ၁၊ ကျောဘက်ကြောင်းရေ ၁၊ ၂၊ ၃ တို့တွင် တွေ့ရသည်။ နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများ စာအုပ်တွင် မျက်နှာဘက်ကြောင်းရေ ၁ နှင့် ကျောဘက် ကြောင်းရေ ၂ တို့တွင် အပေါ်မှ ရ မပါသော်လည်း ကျောဘက် ကြောင်းရေ ၁ နှင့် ၃ တို့တွင် တိလိအိ ဟု တွေ့ရသည်။

၄၂။ ရာ

^၁ Shorto, 1971, 154.

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ရာ	၅	၅	၃

၅ စိဝေက် ကိန္နီ ဇိမ်(ကရ-၃)

စိဝေက် = Day of moon’s waning period^၁

ကိန္နီ = moon, month^၂

“ကတ္တိက သံဝစ္ဆေရ် ရာ စိဝေက် ကိန္နီ ဇိမ် တွေ့”
(ကရ။ ၃-၄)

“ကတ္တိကသံဝစ္ဆေရ် ၅ စိဝေက် ကိန္နီ ဇိမ် တွေ့”
(စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ကြတ္တိကသံဝစ္ဆေရ်နှစ် နယုန်လဆုတ် ၅ ရက်” (အဓိပ္ပာယ်)

ကျိုက်ဖျင်ကူဘုရား ခေါင်းလောင်းစာတွင် “မဲ့ စဝေက်” “လဆုတ်တစ်ရက်” ဟု တွေ့ရသည်။ ကျိုက်ဖျင်ကူခေါင်းလောင်းစာတွင် “စဝေက်” ရှေ့တွင် မဲ့ = တစ် ဟူသော ကိန်းဂဏန်းကို တွေ့ရသည်။ ထိုအက္ခရာပုံသည် ဦးသာမြတ်၏ မြန်မာ အက္ခရာစာအုပ်မှ ၅ နှင့်လည်း တူသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် နှောင်းတွေ့ ကျောက်စာများမှ “ရာ”ကို အက္ခရာပုံအရသော် လည်းကောင်း၊ မွန်ဘာသာရေးသားပုံ အရလည်းကောင်း “၅” ဟု ယူဆပါသည်။ ထိုအက္ခရာပုံကို မျက်နှာဘက် ကြောင်းရေ ၁၆ တွင်လည်း တွေ့ရသည်။

၅၀ ဗွင်(ကရ- ၁၆)

^၁ Shorto, 1971, 102.

^၂ Shorto, 1971, 38.

ထိုအက္ခရာကို နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများစာအုပ်တွင် “၇” ဟု အက္ခရာလှယ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ စာတမ်းရှင်အနေဖြင့် ဤအက္ခရာကို “၅” ဟု ယူဆပါသည်။ ကြောင်းရေ ၃ ရှိ အက္ခရာပုံနှင့် ကြောင်းရေ ၁၆ ရှိ အက္ခရာပုံတို့ တူသည်ကို တွေ့ရသည်။

၄၂။ ဥတ္တရသဒ္ဓါနက္ခတ်

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ဥတ္တရသဒ္ဓါနက္ခတ်	ဥတ္တရသဒ္ဓါနက္ခတ်	ဥတ္တရသဒ္ဓါနက္ခတ်	၃-၄

နက္ခတ်(ကရ ၄)

နက္ခတ်(ကရ ၁၉(စောလူး))

နက္ခတ် = lunar mansion, one of 28 into which the part of the heavens traversed^o

“ဥတ္တရသဒ္ဓါနက္ခတ်” (ကရ။ ၃-၄)

“ဥတ္တရသဒ္ဓါနက္ခတ်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ဥတ္တရသဒ္ဓါနက္ခတ်” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၃။ ဂိလေင်

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ဂိလေင်	ဂိလေင်	အရေအတွက်၊ စာရင်း	၅
ဂိရ်လိရ်	ဂိရ်လိရ်		၁၉

^o Shorto, 1971, 210.

ဂိလင်(ကရ ၅)

ဂိလင် = Quantity, number, amount^၁

“ဂိလင်ဒိုက် မ ဧယ် ကိလ် ဟန် ဂေါဟ် ဧယ်” (ကရ။ ၅)

“ဂိလင်ဒိုက် မ ဧယ် ကိလ် ဟန် ဂေါဟ် ဧယ်”
(စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ငါ့ဂူတွင် ငါပေးသော ကျွန်စာရင်း” (အဓိပ္ပာယ်)

ထိုစကားလုံးကို ကြောင်းရေ ၁၉ တွင်လည်း တွေ့ရသည်။ ကြောင်းရေ ၁၉ တွင် ဂိရ်လင် ဟု တွေ့ရသည်။ -ရ် ကို ခွဲရေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ နှောင်းတွေ့ ကျောက်စာများစာအုပ်တွင် ဂိရ်လိရ် ဟု အက္ခရာလှယ်ထားသည်။

ဂိရ်လင်(ကရ ၁၉)

“တေအ် ဂိရ်လရ် ဒိုက် မ ဧယ် ဗုလ=” (ကရ။ ၁၉)

“တေအ် ဂိရ်လင် ဒိုက် မ ဧယ် ဗုလး” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ဤ ငါလွတ်(လှူ)သောကျွန်စာရင်း” (အဓိပ္ပာယ်)

ဤဝါကျမှ ဒိုက်သည် ဒိုက်(ကျွန်) ဖြစ်သည်။ ကျောက်စာရေးထိုးချိန်ကသော် လည်းကောင်း နောက်ပိုင်းတွင်သော်လည်းကောင်း ကျောက်သားပဲ့သွားခြင်းဖြစ်မည်ဟု ထင်ပါသည်။ ကျောက်စာဖတ်ရာတွင် အမြင်အတိုင်း ဖတ်ရသောကြောင့် ဆရာကြီးက အမြင်အတိုင်း အက္ခရာလှယ်ထားခြင်း ဖြစ်မည်။ စာတမ်းရှင်ကမူ မွန်ဘာသာစကား

^၁ Haliday, 1955, 102.

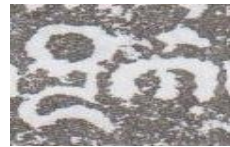
နှင့်ချိန်ထိုး၍ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဗုလ=မှ “=” မှာ “း” သင်္ကေတ ဖြစ်သည်။ နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများစာအုပ်တွင် ထို “း” သင်္ကေတကို “=” နှင့်သာ ဖလှယ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

၄၅။ ခိုက်

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ခိုက်	ခိုက်	ကျွန်	၅

ခိုက်(ကရ ၅)

ခိုက်(ကရ ၉)

ခိုက် = slave^၁

“ဂိလေင် ခိုက် မ ဧယ် ကိလ် ဟန် ဂေါဟ် ဧယ်” (ကရ။ ၅)

“ဂိဇေင် ခိုက် မ ဧယ် ကိလ် ဟန် ဂေါဟ် ဧယ်”

(စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ငါ့ ဂူတွင် ငါပေး(လှူ)သော ကျွန်စာရင်း” (အဓိပ္ပာယ်)

ခိုက်(ကျွန်) ဟူသောစကားလုံးကို များစွာတွေ့ရသည်။ ဤစာကြောင်းတွင်သာ ခိုက် ဖြစ်၍ ကျန်စာကြောင်းများတွင် ခိုက် ဟုသာ တွေ့ရသည်။ ကျောက်စာ ရေးထွင်းချိန်က ကျောက်သားပဲ့သွားခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဆရာကြီးက အမြင်အတိုင်း လှယ်ထားခြင်း ဖြစ်မည်။

၄၆။ ကိန္နိန်

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
-------------	-------------------	-----------	-----------

^၁ Haliday, 1955, 176.

ကိန္နိန်	ကိန္နိရ်	ဇနီး၊ မယား	၆
----------	----------	------------	---

ကိန္နိန် ချေး (ကရ ၆)

ကိန္နိန် ချေး (ကရ ၇)

ကိန္နိရ် = wife^၁

ချေး = he, she, it, they^၂

“ကိန္နိန် ချေး” (ကရ။ ၆)

“ကိန္နိရ် ချေး” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“သင်းဇနီး၊ သင်းမယား” (အဓိပ္ပာယ်)

ကြောင်းရေ ၇ တွင် ကိန္နိရ် ဟု လှယ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ “ချေး” မှ “=” သည် “း” ဖြစ်သည်။ ဤ “း” သင်္ကေတကို နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများ စာအုပ်တွင် “=” ဟုသာ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

၄၂၇။ ချေး=

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ချေး=	ချေး	သူ၊ သင်း	၆၊ ၇၊ ၈၊ ၁၈၊ ၂၀၊ ၂၁၊ ၂၂၊ ၂၃၊

^၁ Shorto, 1971, 39.

^၂ Shorto, 1971, 137.

ကိန္နိန် ချေး(ကရ ၆)

ကောန် ချေး(ကရ ၇)

ချေး= he, she, it, they^၁

“ကိန္နိန် ချေး” (ကရ။၆)

“ကိန္နိရ် ချေး” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“သင်းဇနီး၊ သင်းမယား” (အဓိပ္ပာယ်)

ကောန် ချေး (ကရ- ၆၊ ၇၊ ၈၊ ၂၀၊ ၂၁၊ ၂၂၊)၊ စောဝ်ချေး(ကရ- ၁၈) တို့တွင် ချေး= ဟု တွေ့ရသည်။ ကောန် ချေး= သင်းသား၊ စောဝ် ချေး= သင်းမြေး ဟု ချေး ဖြစ်သည်။ “း” ဖြစ်သည် “=” မဟုတ်ပါ။

၄။၈။ ပြောဝ်

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ပြောဝ်	ပြောဝ်	မိန်းမ၊ အမျိုးသမီး	၆

ကောန် ချေး ပြောဝ် စနုမာရ်ပိဏ်

ပြောဝ် = woman, female^၂

“ကောန်ချေး ပြောဝ် စနုမာရ်ပိဏ်” (ကရ။၆)

“ကောန်ချေး ပြောဝ် စနုမာရ်ပိဏ်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“သင်း၏သမီး စနုမာရ်ပိဏ်” (အဓိပ္ပာယ်)

^၁ Shorto, 1971, 137.

^၂ Shorto, 1971, 277.

ကြောင်းရေ ၇ တွင်လည်း “ကောန်ဆေး ဖြောင်ဥမာ” ဟု တွေ့ရသည်။

ကောန် ဆေး ဖြောင်ဥမာရံ

၄၉။ ဇိက်

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ဇိက	ဇိက်	ထွန်ယက်သည်၊	၉
-က်		စိုက်ပျိုးသည်	၁၁

ဇိက်(ကရုဇ)

ဇိက် = to horrow, break up(land), for planting, to cultivate to scratch with a rake or harrow plough, cultivate^၁

ဟန် = on^၂

တဝ် = To remain, be statinoary, stand, stay, dwell^၃

“ဦက် မ ဇိက ဟန် မြစ်သာ မ တဝ် ဟန် တေိစ်” (ကရုဇ)

“ဦက် မ ဇိက် ဟန် မြစ်သာ မ တဝ် ဟန် တေိစ်”
(စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

^၁ Haliday, 1955, 161.

^၂ Haliday, 1955, 479.

^၃ Shorto, 1971, 147.

“တေစ်တွင်နေသော မြစ်သားတွင် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးသောကျွန်”
(အဓိပ္ပာယ်)

ထိုဝေါဟာရကို ကြောင်းရေ ၁၁ တွင်လည်း တွေ့ရသည်။

ဩရ် ဇိတ်(ကရ ၁၁)

“ဩရ် -ကံ သံဘူစ် ကျောက် ကုဗံ စိန် ဟန် ဂိမ်ဤရ်
အိတ်ကုအ်ကာလ်” (ကရ- ၁၁)

“ဩရ် ဇိတ် သံဘူစ် ကျောက် ကုဗံ စိန် ဟန် ဂိမ်ဤရ်
အိတ်ကုအ်ကာလ်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“အခါခပ်သိမ်း ရဟန်းတော်များနှင့် ဘုရားဆွမ်းအတွက်
ချက်ပြုတ်ရန် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးစေ” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၊၁၀။ ဗွင်

နေောင်းတွေ့.	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ဗွင်	ဗွင်	ပယ်	၁၆

၅၀ ဗွင်

- ဗွင် = unit of paddy land^၁
- ဗွင် = a superficial measure^၂
- ဒိရ်မောင် = dwelling place, place, station^၃
- “ဒိရ်မောင် တိအ် ၅၀ ဗွင်” (ကရ။၁၆)
- “ဒိရ်မောင် တိအ် ၅၀ ဗွင်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)
- “မြေ ၅၀ ပယ်” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၊၁၁။ ဂေါန်

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ဂေါန်	ကောန်	သား	၂၃

ကောန် ချေး

- ကောန် = child, young^၄
- “ဂေါန်ချေး= ရယသိုက် ၁” (ကရ။၂၃)
- “ကေါန်ချေး= ရယသိုက် ၁” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)
- “သင်းသားရယသိုက် ၁” (အဓိပ္ပာယ်)

ဤဝေါဟာရသည် မွန်ဘာသာစကားရှိ သားကို ညွှန်းသော ဝေါဟာရ ဖြစ်သည်။ မွန်တွင် သားဟူသော အဓိပ္ပာယ်အတွက် “ကောန်” ကို သုံးသည်။ ပုဂံခေတ် မြန်မာကျောက်စာများတွင် အချို့သံညှင်းစကားသံများကို သံပြင်းဖြင့် ရေးထိုးမှတ်တမ်းတင်လေ့ ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ မွန်ဘာသာစကားတွင်မူ ထိုသို့

^၁ Shorto, 1971, 272.
^၂ Haliday, 1955, 338.
^၃ Shorto, 1971, 194.
^၄ Haliday, 1955, 53.

သုံးပုံမျိုးကို မတွေ့ရပါ။ “က” အက္ခရာ ရေးထိုးချိန်က ချွတ်ယွင်းမှုကြောင့်ဖြစ်မည်ဟု ယူဆရပါသည်။

၄၁၂။ ကိန္နိ

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ကိန္နိ	ကိန္နိ	ပြုသည်၊ လုပ်သည်	၂၆

ထရ်မိန္နိကျက်

ကိန္နိ = to build, construct, make, to rebuild^၁

ကျက် = Buddha, pagoda^၂

ထရ် = gold^၃

“ထရ် မ ကိန္နိ ကျက် ၁၄၄” (ကရ။၂၆)

“ထရ် မ ကိန္နိ ကျက် ၁၄၄” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ဘုရား ပြု(ကပ်)သော ရွှေ ၁၄၄” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၁၃။ ဥကံသိဉ်

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ဥကံသိဉ်	ဥကံပိဉ်	ပြည့်သည်	၂၈

^၁ Shorto, 1971, 39.

^၂ Shorto, 1971, 60.

^၃ Shorto, 1971, 181.

ချက်ပိည်

ချက် = to have completed^၁

ပိည် = to be full, to have completed^၂

“စိဝရ် အုတ် ကုအ် ပရိက္ခာ ချက်သိည်” (ကရ။၂၈)

“စိဝရ် အုတ် ကုအ် ပရိက္ခာ ချက်ပိည်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“စိဝရိတ်နှင့် ပရိက္ခရာ အပြည့်အစုံ” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၂၁၄။ ပရ်

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ပရ်	သြရ်	စေ	ကျော- ၄

သြရ် ကေအ် ဒသ်

သြရ် = to cause, command^၃

“တိလအ် ဇယ် ပဝရဓမ္မရာဇ ပရ် ဂေါအ် ဒသ် ကျော်”
(ကရ။ ကျော-၄)

^၁ Shorto, 1971, 134.

^၂ Shorto, 1971, 231.

^၃ Shorto, 1971, 24.

“တိလအ် ဇယ် ပဝရဓမ္မရာဇ သြရ် ဂေါအ် ဒသ် ကျောက်”
(စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ငါရှင့် ပဝရဓမ္မရာဇ ဘုရားဖြစ်ရစေ” (အဓိပ္ပာယ်)

ဤဝါကျတွင် သြရ် ကို ဆန္ဒညွှန်ဝိဘတ်အဖြစ် သုံးထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၄၁၅။ စုတိအ်

နှောင်းတွေ့.	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
စုတိအ်	စုတိအ်	သေသည်	ကျော- ၄

ဇယ် စုတိအ် နှောင်းတွေ့

စုတိအ် = die, pass from one existence^၁

“ဇယ် စုတိအ် နှောင်းတွေ့ ဒိရ်ရသ် တေအ်” (ကရ။ကျော ၄)

“ဇယ် စုတိအ် နှောင်းတွေ့ ဒိရ်ဒသ် တေအ်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ဤ အဖြစ်/ ဘဝမှ ငါ သေ(ပြီးသော်)” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၁၆။ ဒိရ်ရသ်

နှောင်းတွေ့.	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ဒိရ်ရသ်	ဒိရ်ဒသ်	ဖြစ်ခြင်း၊ အဖြစ်	ကျော ၅

^၁ Shorto, 1971, 104.

ဒိသ်ဒရ်တေအ်

ဒိရ်ဒသ် = existence^၁

“ဇယ် စုကိအ် နောရ် ဒိရ်ရသ် တေအ်” (ကရ။ ကျော ၅)

“ဇယ် စုတိအ် နောရ် ဒိရ်ဒသ် တေအ်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ဤ အဖြစ်/ ဘဝမှ ငါ သေ(ပြီးသော်)” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၁၇။ လောမ်

နောင်းတွေ့.	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
လောမ်	လ္လောမ်	ပိုင်ဆိုင်ခြင်း	ကျော -၅

မလ္လောမ်

လ္လောမ် = possessing^၂

“တြသ် မလောမ် ကအ် ဩရ် ဂေါအ် ရသ်” (ကရ။ ကျော ၅)

“ . . မလ္လောမ် . အ် ဩရ် ဂေါအ် ဒသ်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ . . . ပိုင်ဆိုင်သော . . . ဖြစ်ရစေ” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၁၈။ ရသ်

^၁ Shorto, 1971, 193.

^၂ Shorto, 1971, 324.

နှောင်းတွေ့.	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ရသ်	ဒသ်	ဖြစ်သည်	ကျော ၆

ဒသ်

ဒသ် = to exist^၁

“ဩရ် ဂေါအ် ရသ်” (ကရ။ကျော- ၆)

“ဩရ် ဂေါအ် ဒသ်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ဖြစ်ရစေ” (အဓိပ္ပာယ်)

ဤပုဒ်စုကို ကျောက်စာ ကျောဖက်မျက်နှာတွင် များစွာ တွေ့ရသည်။ အလှူရှင်၏ ဆုတောင်းကို ရေးထိုးရာတွင် သုံးထားခြင်းဖြစ်သည်။

၄။ ဂိတ်

နှောင်းတွေ့.	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ဂိတ်	အိုတ်	အားလုံး	ကျော-၆

ပြက်..ကွ အိုတ် သတ်

အိုတ် = all^၂

“ပြက် ရကွ ဂိတ်သတ် သိမ် = ဩရ် ဒသ်” (ကရ။ ကျော ၆)

^၁ Shorto, 1971, 189.

^၂ Shorto, 1971, 19.

“... က္ခိုတ် သတ် သိမ်င် ဩရ် ဒသ်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“... သတ္တဝါ အားလုံး ... ဖြစ်စေ” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၂၀။ အောအ်/အောအ်/အောအ်

နောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
အောအ်	အောအ်	အမိ	၁၀
အောအ်			၁၇
အောအ်			ကျော ၇

အောအ် (ကရ- ၁၀)

အောအ် (ကရ- ၁၇)

အောအ် (ကရ-ကျော၇)

အောအ် = အမိ^၁

“ကောန် ကု အောအ်” (ကရ။ ၁၀)

“ကောန် ကု အောအ်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“သားနှင့် အမိ” (အဓိပ္ပာယ်)

“တမ် ဂုန် အောအ် အွအ် ပုမြေယ် ဩရ် ဇေယ် ဂေါအ်”
(ကရ။ ကျော ၇)

“... အောအ် အွအ် ... ဩရ် ဇေယ် ဂေါအ်”
(စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“... အမိအဖ ... ငါ ရ စေ” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၂၁။ အွအ်

^၁ နိုင်ထွန်းရွှေ၊ ၄။

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
အွအ်	အွအ်	အဖ	ကျော-၇

အွအ်

အွအ် = အဖ^၁

“တမ် ဂုန် အွအ် အွအ် ပုမြယ် သြရ် ဇယ် ဂေါအ်”
(ကရ။ ကျော ၇)

“... အောအ် အွအ် ... သြရ် ဇယ် ဂေါအ်”
(စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“... အမိအဖ ... ငါ ရ စေ” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၂၂။ လ=

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
လ=	လး	လည်းကောင်း	ကျော-၉၊ ၁၁၊ ၁၂၊ ၁၃၊ ၁၄

လး(ကရ ကျော ၉) လး(ကရ ကျော ၁၁) လး(ကရ ကျော ၁၂) လး(ကရ ကျော) ၁၃

^၁ နိုင်ထွန်းရွှေ၊ ၄။

လး = လည်းကောင်း^၁

“ပဏ္ဍိတ်လး” (ကရ။ ကျော ၉)

“ပဏ္ဍိတ် လး” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ပညာရှိလည်းကောင်း” (အဓိပ္ပာယ်)

“အိတ် သတ် ဖွင် ၃ စိလး” (ကရ။ ကျော ၉-၁၀)

“အိတ် သတ် ဖွင် ၃ စိ လး” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“အခြားသတ္တဝါအားလုံးလည်းကောင်း” (အဓိပ္ပာယ်)

“သွယ် နိပ္ပိန် စိ လး” (ကရ။ ကျော ၇)

“သွယ် နိဗ္ဗာန် စိ လး” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာလည်းကောင်း” (အဓိပ္ပာယ်)

ဤဝေါဟာရကို အလှူရှင်၏အမျှဝေရာတွင် တွေ့ရသည်။

၄။၂။ သသ်နိပ္ပိန်

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
သသ် နိပ္ပိန်	သွယ် နိဗ္ဗာန်	နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ	ကျော ၁၂

သွယ် နိဗ္ဗာန်

သွယ် = richness^၂

“သသ် နိပ္ပိန်” (ကရ။ ကျော ၁၂)

^၁ နိုင်ထွန်းရွှေ၊ ၃၇။

^၂ Halliday, 1955, 477.

“သွယ် နိဗ္ဗာန်” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာ” (အဓိပ္ပာယ်)

၄၂၅။ ဂုမိလိ

နှောင်းတွေ့	စာတမ်းရှင်ယူဆချက်	အဓိပ္ပာယ်	ကြောင်းရေ
ဂုမိလိ	ဂုမ်လိုင်	များသော	ကျော-၁၃

ဂုမ်လိုင် လး

ဂုမ်လိုင် = plural marker^၁

“ဗောဓိသတ် ဂုမိလိ လး” (ကရ။ ကျော ၁၃)

“ဗောဓိသတ် ဂုမ်လိုင် လး” (စာတမ်းရှင်ယူဆချက်)

“ဘုရားလောင်းများလည်းကောင်း” (အဓိပ္ပာယ်)

ဤကျောက်စာမှ စာလုံးပေါင်းပုံအချို့သည် ပဏ္ဍိတ်၊ တြပ်၊ သထုံကလျာဏီ၊ ကော့ကွန်းဂူ ကျောက်စာများမှ စာလုံးပေါင်းပုံနှင့်တူသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပဏ္ဍိတ်၊ တြပ်ကျောက်စာများတွင် မအံ၊ ပအံ၊ ကုအံ၊ တိအံဟု အသံတိုသောသရများ နောက်တွင် အံ ထည့်ရေးလေ့ ရှိသည်။ ထိုအချက်ကို ဤကျောက်စာတွင်လည်း တွေ့ရသည်။ စောလူးမင်းကျောက်စာတွင် တွေ့ရသော မြစ်သား ဟူသည့် မြန်မာ ဝေါဟာရအသုံးကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ပုဂံခေတ် ကျန်စစ်သားမင်း၏ မြကန် ကျောက်စာတွင်လည်း မဟာနိဗ္ဗာန်လက်ဆွဲချီရေဟု မွန်ဘာသာစကားတွင် မြန်မာ ဝေါဟာရ ရောသုံးသည်ကို တွေ့ရသည်။ စောလူးမင်းကျောက်စာတွင်လည်း မြန်မာ ဝေါဟာရ ရောရေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ ယခု ဤကျောက်စာတွင်လည်း မြန်မာ ဝေါဟာရ ရောရေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်သည်။ ပေါင်း၊ အပေါင်းဟူသော မြန်မာဝေါဟာရကို သူ့နေရာနှင့်သူ ခွဲခြား၍ သုံးထားသည်ကိုလည်း

^၁ Shorto, 1971, 79.

တွေ့ရသည်။ ပေါင် ခိုက် (ကရ- ၁၂၊ ၁၆)၊ အပေါင် (ကရ- ၁၉)၊ အပေါင် (၂၅) တို့တွင် တွေ့ရသည်။

၅။ **စုမင်ဒူဂါဒေဝီမွန်ကျောက်စာ အက္ခရာပြန် (မျက်နှာဘက်)**

- ၁။ ။ ဂြီ။ ကာလံ သက္ကရာဇ် ၄၉၁ ခုယ် ကာလံ သွယ် တိ
- ၂။ လအိပေါယ် ဩတြိဘဝနာဒိတျဒိတျပဝရဓမရာဇ ကတ္တိကသံ
- ၃။ ဝစ္ဆေရ် ၅ စိဝေက် ကိန္နု ဇိသံ တေ့ယံ ဗိဟရချတိ ဥတ္တရာသာ
- ၄။ မိနက္ခတ စုမင်ဒူဂါဒေဝီ မသူလံ လာရ်လိက် တောအံ
- ၅။ တောအံ ဇောက် ဂိလေင် ခိုက်(က်) မဇယ် ကိလံ ဟန် ဂေါဟံ ဇယ်
- ၆။ သုမစအံ ကိန္နုရ် ချေး၊ ယင် ရိမ် ၁၊ ကောန်ချေး ဗြောဝံ စနုမာရ်ပိဏံ
- ၇။ ကိန္နုရ် ချေး တွေ့သံ စိရ်မတ်။ ကောန်ချေး ဗြောဝံ ဥမာံ ၁ ငာတောစံ
- ၈။ စင်န္ဒာဝ အာသီဝ ကောန်ချေး ဂုပ္ပုက် ယဗြက်ဝ ကေး ၁ စမ် ၁ ရမာဘ။
- ၉။ စင်သတင် ၁။ ခိုက် မဇိက် ဟန် မွစ်သာ မ တာဝံ ဟန် ထိစ် ၅
- ၁၀။ သုကံ ကောန် ကု အောအံ ၁ သိရ်ငိအံ ၁ ။ အာငေက် ကု ညှော်ဟံ ၁ သိရ်င
- ၁၁။ အံ အိတ် ခိုက် ၂ သိရ်ငိအံ ကေး ဩရ် ဇိက် သံဘူစ် ကျက် ကုဗံ
- ၁၂။ စိန် ဟန် ဂိမ်ဤမ် အိတ် ကုအံ ကာလံ။ ပေါင် ခိုက် ၂၉ မ ဇ
- ၁၃။ ယံ ကိလံ ဟန် စေတီယံ ကုအံ ဗိဟာရ် ဇယ် ဟန် ဂိရ် ဥယ
- ၁၄။ ကေး။ ယတ္တပံ ။ သုဝရ် ၁ ကောန်ချေး ၃ မ ဒွက် မြိအံ
- ၁၅။ ကောန် ချေး ၁ ခံမိတ် ၁ ညး စိန်ဟန် ၁ သိရ်ငိအံ။ ပေါင် ညးဝ
- ၁၆။ ဖံ ဒိရ်မောင် တိအံ ၅၀ ဗွင် ပေါင် ခိုက် ကျက် ၃ ဟာန် ကေး
- ၁၇။ ၄၆။ ဟန် ကျက် ဇယ် ကိရ်ပင် အောအံ ဂိရ်က ။ ကောန် ဇ
- ၁၈။ ချေး ၁ စောဝံ ချေး ၂ ငာတည် ၁ သမန္တာ ၁ သင် ၁ ယဟေတ် ၁ စိသခ
- ၁၉။ ၁ ဖိုက် ၁ ခောအံ မဟေ ၁။ အပေါင် ၁၂။ တောအံ ဂိရ်လင် ခိုက် မ
- ၂၀။ ဇယ် ဗုလး နာသိနာမည် ၁ ကောန် ချေး ဩသံ ဤတ် ၁ ငာသပံ ၁
- ၂၁။ ဗြောဟ။ ကိကော ကောန် ချေး ၂။ ယသုက် ၁ ကောန် ချေး ၁။
- ၂၂။ မယုတ်မာ ၁ ကောန် ချေး ၁။ မြိန်မနိုင် ၁ ကောန် ချေး ၂ ယဒိတ် ၁
- ၂၃။ ကောန် ချေး ၇ ယသုက် ၁ ကိရ် ခုမ် ၁ သုမိသွအံ ငာလောတ် ၁ ကဲဒိ

- ၂၄။ ဗြိ(င်) ဝ ငွေယ် ဩယ် ဝ ရပနာ ဝ သိမိရ် ဝ ကုလာပေါင် ၂၉ ခုက်
- ၂၅။ မ ဧယ် ကိရ် ကုအ် သမာကျက်သမာသွလ် ၁၂။ အပေါင် ခိုက်
- ၂၆။ ကျောက် ကုအ် သမာနာသိနာ ၈၇။ ထရ် မ ကိန္ဒကျောက် ၁၄၄။
- ၂၇။ သေည် ၄၃၀ ဒီကော်လ်။ သိက်လ် ၂၀၊ စိဝရ် အုတ်ကုအ် ပရိက္ခာ
- ၂၈။ (ရ) ချက် ပိည်။

၆။ စုမင်ဒူဂါဒေဝီမွန်ကျောက်စာတာသာပြန်(မျက်နှာဘက်)

၁- ၅ ။ ။ ဂြီ။ သက္ကရာဇ် ၄၉၁ ငါတို့အရှင် ဩတြိဘဝနာဒိတျပဝရဓမ္မရာဇ် ဘုန်းကြီးချိန် ကြတ္တိကသံဝစ္ဆေရ်(နှစ်) နယုန်လဆုတ် ၅ ရက် ဥတ္တရသာမိနက္ခတ် (တွင်) စုမင်ဒူဂါဒေဝီ (သည်) ငါ့ဂူတွင် ငါလှူသော ကျွန်စာရင်းကို ဤရတနာ ကျောက်စာတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

၆-၉။ ။ တေစ်တွင်နေ၍ မြစ်သားတွင် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးသောကျွန် သုမစအ် သူ့ကတော် ယင်ရိမ် ၁၊ သူ့သမီး စနုမာပိဏ် ၁၊ သူ့ကတော် တွေသ်စိရ်မတ် ၁၊ သူ့သမီး ဥမာ် ၁၊ ငါတော်စံ ၁၊ စင်နွာ ၁၊ အာသီ ၁၊ သူ့သား ဂုပုဏ်ယမြက် ၁၊ ဂေါး ၁၊ စမ် ၁၊ ရမ္မနာ ၁၊ စင်သတင် ၁။

၁၀-၁၂။ ။ အခါခပ်သိမ်း ရဟန်းအတွက် ချက်ပြုတ်ရန်နှင့် ဘုရားသံဘူစ် အတွက် စိုက်ပျိုးစေရန် သားအမိ မိသားစု ၁ စု အငင်ကန် နှင့် ညွှတ် မိသားစု ၁ စု ထိုကျွန်မိသားစု အားလုံး၂စု။

၁၂- ၁၃။ ။ ငါ့ကျောင်းနှင့် စေတီတွင် ငါပေးသော ကျွန်ပေါင်း ၂၇။

၁၃- ။ ။ ထိုဂိရ်ဥယတွင် ယတ္ထပ် ၁ သုဝရ် ၁ သူ့သား ၂ မဒွက်မြိအ် ၁ သူ့သား ၂ ဓံမိအ် ၁ ချက်ပြုတ်ရန်အတွက် မိသားစု ၁ စု မြေ ၅၀ ပယ် ဘုရားကျွန်ပေါင်း

၁၇-၁၉။ ။ ငါ့ဘုရားတွင် ကိရ်ပင်အမေ ဂိရ်ကဝ သူ့သား ၁ သူ့မြေး ၂ ငါတည် ၁ သမန္တာ ၁ သင် ၁ ယဟေတ် ၁ မိသခါ ၁ ဖိုက် ၁ ခေါအ် ၁ မဟေ ၁ အပေါင်း ၁၂

၁၉။ ။ ဤ ငါလွတ်သော ကျွန်စာရင်း နာသိနာမည် ၁ သူ့သားတြာသ်ဤတ် ၁ ငါသပ် ၁ မြောဟ ၁ ကိဂေ ၁ သူ့သား ၂ ယသုက် ၁ သူ့သား ၁ မယုတ်မာ ၁ သူ့သား ၁ မြိန်မနိုင် ၁ သူ့သား ၂ ယဒိတ် ၁ သူ့သား ရယသိုက် ၁ ကိရ်ခမ် ၁

သုမိသွအံ ငါလောအံ ဝ ကဲဒိဗြင် ဝ ငွေယ် ဝ သြိယ် ဝ ရံပွနာ ဝ သိမိရံ ဝ ကုလာာ ပေါင် ၂

၂၅။ ။ သမာကျာက်သမာသျှလ်အား ငါပေးသော ကျွန်ပေါင်း ၁၂ သမာနာ သိနာနှင့် ဘုရားကျွန် စုစုပေါင်း ၈၇။

၂၆-၂၈။ ။ ဘုရားပြုသောရွှ ၁၄၄။ ငွေ ၄၃၀ကျပ်။ သိက်လ် ၁၀။ စိဝရ်နှင့် ပရိက္ခရာ အားလုံးအပြည့်အစုံ

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ကျောက်စာမှာ မျက်နှာဖက်နှင့် ကျောဖက်ဟု နှစ်ဖက် ပါရှိသည်။ ကျောက်စာကို ဘာသာစကား သုံးမျိုးဖြင့် ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အကြောင်းအရာမှာ အလှူပြုချိန်မတူသော အလှူရှင်နှစ်ဦး၏အလှူကို မှတ်တမ်းတင် ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အကြောင်းအရာတစ်ခုမှာ သက္ကရာဇ် ၄၉၁ တွင် အလှူပြုသော အလှူရှင်သည် သူလှူသော ကျွန်စာရင်းကို ဖော်ပြပြီး ဆုတောင်းအမျှဝေတို့ကို မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အဆုံးတွင် ပါဠိဘာသာဖြင့် ဆုတောင်းစာ ရေးထိုးထားသည်။

ဒုတိယအကြောင်းအရာမှာ မူလထိုးကျောက်စာတွင် စပ်ထိုးထားသော စပ်ထိုး ကျောက်စာတစ်ချပ် ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၅၈၆ ခုတွင် အလှူပြုခဲ့သော ကန်ကျက် ကလိည်သူကြီးက ကျောက်ချပ်ကျောက်ဘက် လွတ်နေသောနေရာတွင် သူ၏အလှူကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အလှူရှင်အမည်ကို ကန်ကျက်ကလိည်သူကြီးဟု ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဆရာကြီး ဒေါက်တာသန်းထွန်းက ထိုအမည်ကို အစွဲပြု၍ ကန်ကျက်ကလိည်သူကြီးကျောက်စာဟု အမည်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်မည်။ ကန်ကျက်ကလိည်သူကြီးကျောက်စာသည် စပ်ထိုးကျောက်စာ တစ်ချပ်ဖြစ်သည်။ မူလကျောက်စာမှာ မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားခြင်းဖြစ်ပြီး ပုဂံမိဖုရားတစ်ပါး၏ အလှူမှတ်တမ်းတင် ကျောက်စာတစ်ချပ် ဖြစ်သည်။

ဦးကုလားရာဇဝင်တွင် အလောင်းစည်သူမင်းကြီး၏ဘွဲ့တော်ကို သီရိဘဝနာဒိတျ ပဝရပဏ္ဍိတသုဓမ္မရာဇာမဟာဓိပတိစည်သူ ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဤကျောက်စာတွင် အလောင်းစည်သူမင်းကြီး၏ဘွဲ့တော်ကို “သြီတြိဘဝနာဒိတျ ပဝရဓမ္မရာဇံ” ဟု တွေ့ရ သည်။ ဤကျောက်စာသည် သက္ကရာဇ် ၄၉၁ အလောင်းစည်သူမင်းလက်ထက် ရေးထိုးခဲ့သော အလှူမှတ်တမ်းတင်ကျောက်စာ တစ်ချပ် ဖြစ်သည်။ ဤကျောက်စာ ကြောင်းရေ ၁-၂တွင် အလှူပြုချိန်ကို “သက္ကရာဇ် ၄၉၁ ငါတို့အရှင် သြီတြိဘဝ

နာဒိတျပဝရဓမ္မရာဇ် ဘုန်းကြီးချိန်” ဟု တွေ့ရသည်။ ခေတ်ပြိုင်ကျောက်စာ တစ်ချပ် ဖြစ်၍ အလောင်းစည်သူ၏ဘွဲ့မည်ကို အတည်ပြုနိုင်မည်ဟု ယူဆရပါသည်။

ပုဂံခေတ်တွင် မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသော ကျောက်စာများအနက် အလှူမှတ်တမ်းကျောက်စာကို မတွေ့ရပေ။ ပုဂံပင်သာကျောက်စာနှင့် စောလူးမင်း ကျောက်စာသာ တွေ့ရသည်။ ပုဂံပင်သာကျောက်စာမှာ အလှူမှတ်တမ်းတင် ကျောက်စာ တစ်ချပ် ဖြစ်သော်လည်း ဘုရားလှူသော ကျွန်စာရင်းကို မှတ်တမ်းတင် ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကျောက်စာကို ပုဂံမြို့၊ မဟာဗောဓိဘုရားတွင် ဦးစွာတွေ့ရပြီး ယခု ပုဂံပြတိုက် ကျောက်တိုင်အမှတ် ၆၈ ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းမြန်မာကျောက်စာ ပုံအမှတ် ၃၀၀နှင့် ၃၀၁ ဖြစ်သည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးလက်ထက် ရေးထိုးခဲ့သော ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာ၊ နန်းတည်ကျောက်စာ၊ မြကန်မွန်ကျောက်စာများသည် မွန်ဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားခြင်းဖြစ်သော်လည်း အလှူမှတ်တမ်းကျောက်စာများ မဟုတ်ပေ။ ဤကျောက်စာမှာမူ ပုဂံခေတ်က မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးထိုးသော အလှူမှတ်တမ်းတင် မြန်မာကျောက်စာများနှင့် ရေးထိုးပုံတူသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပုဂံခေတ် အလှူမှတ်တမ်းတင် ကျောက်စာများ၏သဘောအတိုင်း ကျောက်စာတွင် အလှူပြုချိန်၊ အလှူရှင်၊ အလှူပစ္စည်း၊ ဆုတောင်းများ ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျိန်စာမပါပေ။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် ဆရာကြီး ဒေါက်တာသန်းထွန်း စုဆောင်းတည်းဖြတ်ထားသော နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများစာအုပ်မှ ကန်ကျက်ကလိည်သူကြီးကျောက်စာကို လေ့လာထားခြင်းဖြစ်သည်။ နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများစာအုပ်တွင် ကျောက်စာမင်ကူးနှင့် ကွဲလွဲနေသောစကားလုံး အချို့ကို မင်ကူးဓာတ်ပုံနှင့် တိုက်၍ စစ်ဆေးပြီး စာတမ်းရှင်အယူအဆကို တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မွန်ဘာသာစကား လေ့လာသူများနှင့် ကျောက်စာမင်ကူးဖတ်သူများအတွက် ဤစာတမ်းသည် အထောက်အကူဖြစ်မည်ဟု ယူဆပါသည်။ ဤစာတမ်းကို အခြေခံ၍ ပုဂံခေတ် မွန်စာပေကိုလည်း လေ့လာနိုင်မည်ဟု ယူဆပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

မြန်မာဘာသာ

ကျော်ငြိမ်း၊ ဦး။ ၁၉၉၂။ *ပုဂံမြို့ဟောင်းမြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီးဘုရား*၊ ပြည်ဦးဖေပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

ခင်မင်၊ မောင်(ခနုဖြူ)။ ၂၀၁၆။ *မြန်မာစာပေနှစ်တစ်ထောင်ခရီး (စာပေရေးရာစာစု)*၊ ကံကော်ဝတ်ရည်စာပေ၊ ရန်ကုန်။

နိုင်ထွန်းရွှေ။ ၁၉၆၈။ *ခေတ်သုံးခေတ်မွန်ကျောက်စာအဘိဓာန်*၊ ဇမ္ဗူရတနာပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

နိုင်ဘိထောမွန်ဇြာ။ *စုမင်ဒူဂါဒေဝီမွန်ကျောက်စာမြန်မာပြန်*။ [www. monlibrary](http://www.monlibrary).

ဘဒ္ဒန္တတေမတီ။ ၁၉၆၅။ *လေးဘာသာ အင်္ဂလိပ်၊ မွန်၊ မြန်မာ၊ ပါဠိ*၊ သုဝဏ္ဏဝံသစာပုံနှိပ်တိုက်၊ မော်လမြိုင်။

မြ၊ ဦး။ ၁၉၆၁။ *ရှေးဟောင်းအုတ်ခွက်ရှပ်ပွားဆင်းတုတော်များ*၊ လှသမိန်။ ၁၉၉၉။ *ပုဂံခေတ်မြင်ကွင်းကျယ်*။ ပတ္တမြားမောက်စာပေ၊ ရန်ကုန်။

သာမြတ်(သီရိပျံချို)။ ဦး။ *မွန်မြန်မာအက္ခရာသမိုင်း*၊ သန်းထွန်း(တည်းဖြတ်)။ ၂၀၀၅။ *နှောင်းတွေ့ကျောက်စာများ*။ တက္ကသိုလ်များ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့။

သန်းထွန်း။ ၂၀၀၅။ *ပုဂံခေတ်နိုင်ငံရေးသမိုင်း*။ ပိုးဝအေ့ဖ်ဆက်၊ ရန်ကုန်မြို့။

သန်းထွန်း၊ ဒေါက်တာ။ ၁၉၆၉။ *ခေတ်ဟောင်းမြန်မာရာဇဝင်*၊ ကာယသုခ စာပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

သန်းထွန်း၊ ဒေါက်တာ။ ၂၀၀၇။ *အစောဆုံးအက္ခရာတင် တိုင်းရင်းမြန်မာမှတ်တမ်းများ*၊ လင်းလက်အိမ်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

လှသမိန်(တည်းဖြတ်)။ ၁၉၆၀။ *ဇာတာတော်ပုံရာဇဝင်*။

မှန်နှစ်းရာစဝင်။ ၂၀၀၈။ မုံရွေးပုံနှိပ်တိုက်။

ဝါယမ၊ အရှင်။ ၁၉၅၇။ မှန်ဘာသာသင်ကြားနည်း။ ရွှေသိန်းပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

Ba Shin. (1962). *The Lokahteikpan*, Early Burmese Culture in Pagan Temples Burma Historical Commission Ministry of Union Culture.

Duroiselle, C. (1960). *Epigraphia Birmanica, Vol I, Part II*. Rangoon : Suprintended Government Printing Union of Burma.

Duroiselle, C. (1962). *Epigraphia Birmanica*, The Talaing Plaques on the Anada Plates. Rangoon : Government Printing, Union of Burma.

Halliday, R. (1995). *A Mon-English Dictionary*. Rangoon : Mon Cultural Section Ministray of Union Cultural.

Jenny, mathias.(2005). *The Verb System of Mon*.University of Zurich.ehmann, P.Winfred.

Shorto, Hl. (1971). *A Dictionary of Modern spoken Mon*. London : Oxford University Press.

Shorto, Hl. (1971). *A Dictionary of thd Mon Inscription from the six to sixteen centuries*. London : Oxford University Press.

